

I Sverige gillar vi att fika

Vi ligger på andra plats i listan över kaffekonsumerande länder i världen. Bara i Finland dricks det fler koppar per person och dag. Fikan är en paus i vardagen och ett tillfälle att umgås. I många fall inkluderar den något sött, som en chokladboll, kärleksmums eller kanske en banan.

Vanliga fikaingredienser som kaffe, te, kakao och bananer odlas i länder runt ekvatorn. Klimatet där lämpar sig bra för odling. Men där finns också svåra utmaningar, och för vissa produkter går utvecklingen åt fel håll ...

Lågt pris, barnarbete och klimatförändringar

Kakaodlare i världens näst största kakaoproducentland Ghana har i dag en snittålder på 52 år, då väldigt få unga ser en framtid inom kakaodling. Priset för kakao är helt enkelt för lågt för att odlarna ska kunna leva på sitt arbete. Dessutom beräknas 2,3 miljoner barn i Västafrikas kakaosektor vara offer för barnarbete.

Världsmarknadspriset på kaffe är det lägsta på 12 år. Det har lett till att latinamerikanska kaffeodlare gått samman i ett upprop, och att colombianska odlare nu hotar dra tillbaka sitt kaffe från börser. Där spelar också klimatförändringarna en avgörande roll för utvecklingen, eftersom de riskerar halvera den areal i världen som är lämplig för kaffeodling.

Fairtrade ger trygghet

På grund av det låga världsmarknadspriset kan ett paket Fairtrade-märkt kaffe just nu upplevas som ovanligt dyrt jämfört med konventionellt kaffe. Men kanske är det konventionella egentligen för billigt? Många kaffeodlare går back på sitt arbete. Just därför får Fairtrade-certifierade kaffeodlare ett minimipris som minst ska täcka produktionskostnaden. Detta ger trygghet för odlaren då världsmarknadspriset sjunker till ohållbara nivåer, och en möjlighet för odlaren att kunna planera för verksamheten även på längre sikt.

Odlares röster om Fairtrade

Rosemary Wanjuhy Wambugy är kaffeodlare och styrelseledamot i kaffekooperativet Gikanda i Kenya. Hon har märkt tydliga fördelar med Fairtrade-certifieringen, såsom att försäljningen av kooperativets kaffeböner ökat varje år och att odlingsmetoderna blivit effektivare.

– Tidigare brukade jag plocka runt 500 kaffebär per buske. Nu plockar jag 1000–1500. Fairtrade har också utbildat våra odlare i hur vi förbättrar miljön. Vi kommer att gå långt tillsammans med Fairtrade.

Beslut tas demokratiskt

Fairtrade främjar demokratisk organisering genom att odlare går ihop i kooperativ eller liknande organisationsformer och tar gemensamma beslut. Det uppmuntrar till samarbete och stärker odlarna på den internationella marknaden. Även beslutet om hur Fairtrade-premien ska investeras tas

demokratiskt av kooperativens alla medlemmar. Premien går ofta till just effektivisering av odlingsmetoder, miljöanpassning eller lokala satsningar på utbildning. Fairtrades kriterier innefattar också organisationsrätt, krav på att arbeta mot diskriminering samt förbud mot vissa skadliga kemikalier. Barn under 15 får inte delta i någon typ av arbete. För barn mellan 15 och 18 gäller att arbete inte får gå ut över barnens skolgång, hälsa eller möjlighet till återhämtning.

Osubroni Lanoor är kakaodlare vid kooperativen Abocfa i sydöstra Ghana. Han har märkt stor skillnad sedan kooperativet blev ekologiskt och Fairtrade-certifierat:

- Genom att välja att odla både Fairtrade-certifierat och ekologiskt har vi lärt oss att använda bra jordbruksmetoder som gynnar både vår miljö och oss odlare. Dessutom har ingen rätt att skicka sina barn under 18 till fälten under skoltimmar. Det gör vi inte längre tack vare Fairtrade-kriterierna.

Delta i Fairtrade Challenge!

Så vad kan vi gemensamt göra åt situationen för världens odlare och anställda? Ett första steg är att välja Fairtrade-märkta produkter i affären och delta i vår kampanj!

Genom att delta i Fairtrade Challenge skapar du möjligheter till förändring. Du hjälper oss belysa vikten av en schysst världshandel, samtidigt som dina medvetna val i fikahyllan bidrar till att odlare och anställda själva kan förbättra sina arbets- och levnadsvillkor.

Så var med och fika Fairtrade för Osubroni och Rosemarys skull. För att odlaren har rätt till sin del av kakan.